

6. Montessori M. Domy dziecięce (Le Case dei bambini) : metoda pedagogiki naukowej, stosowana w wychowaniu najmłodszych dzieci : z wyd. ogłoszonego przez Inst. J. J. Rousseau. Warszawa : nakład H. Lindenfelda, 1913. 255 s. URL: <https://pbc.gda.pl/dlibra/publication/123128/edition/112626?language=pl> (дата звернення: 21.10.2024).

7. Montessori M. Domy dziecięce : metoda pedagogiki naukowej stosowana w wychowaniu najmłodszych dzieci. Warszawa : Żak, 2005. 188 s.

8. Montessori M. Edukacja i potencjał człowieka / przekł. Olga Siara ; przedm. i red. nauk. do wyd. pol. Sylwia Camarda. Warszawa : PWN, 2021. 102 s.

9. Montessori M. Metoda Marii Montessori : (fragm. Domów Dziecięcych). *Materiały do ćwiczeń z historii wychowania*. Warszawa, 1995. Cz. 3. S. 114–136.

10. Montessori M. Myśli przewodnie mojej metody. *Wychowanie Przedszkolne*. 1936. R. 12, nr 5. S. 137-143. URL: <https://bcu.l.lib.uni.lodz.pl/dlibra/publication/50743/edition/44145/content?ref=main> (дата звернення: 21.10.2024).

11. Montessori M. O kształtowaniu się człowieka. Warszawa : PWN, 2019. 114 s.

12. Montessori M. Odkrycie dziecka / przeł. Aleksandra Pluta ; red. nauk. Barbara Surma. Łódź : Palatum, 2014. 296 s.

13. Montessori M. Sekret dzieciństwa / przekł. Luiza Karolczuk-Wyganowska ; red. nauk. przekł. i przedm. do wyd. pol. Sylwia Camarda. Warszawa : PWN, 2018. 284 s.

14. Maria Montessori i jej metoda : zestawienie bibliogr. w wyborze / Powiatowe Centrum Rozwoju Edukacji w Iławie, Powiatowa Bibl. Ped. w Iławie. *Powiatowa Biblioteka Pedagogiczna* : webstrona. Iława, 2024. URL: <https://www.pcre.ilawa.pl/pliki/montessori.pdf> (дата звернення: 24.10.2024).

15. Pedagogika Montessori : zestawienie bibliogr. sporządzone w oparciu o zbiory sieci Dolnośląskich Bibliotek Pedagogicznych / oprac. Barbara Rdzanek ; Dolnośląska Bibl. Ped., filia w Jeleniej Górze. Jelenia Góra, 2018? URL: <https://www.calameo.com/read/0057405819607ce6d0b65> (дата звернення: 24.10.2024).

16. Pedagogika Marii Montessori (1870–1952) : zestawienie bibliogr. / oprac. Elżbieta Trojan ; Regionalny Zespół Placówek Wsparcia Edukacji, Ped. Bibl. Woj. w Opolu. *Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka w Opolu* : webstrona. Opole, 2020. URL: <https://pedagogiczna.pl/pedagogika-marii-montessori-1870-1952/> (дата звернення: 22.10.2024).

17. Pedagogika Marii Montessori : zestawienie bibliogr. w wyborze za lata 1992–2019 sporządzone w oprac. o zbiory Publ. Bibl. Ped. RODN „WOM” w Częstochowie, Filia w Lublińcu / oprac. Anna Bidzińska-Kristof. *Publiczna Biblioteka Pedagogiczna w Częstochowie Regionalnego Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli „WOM” w Częstochowie* : webstrona. Częstochowa, 2020. URL: <https://biblioteka.womczest.edu.pl/new/wp-content/uploads/2020/07/Maria-Montessori.pdf> (дата звернення: 22.10.2024).

18. Sosnowska J. The Reception of Maria Montessori’s Pedagogical Theory in Pre-School Education in Interwar Poland. *Nauki o Wychowaniu. Studia Interdyscyplinarne*. 2020. T. 11, nr 2. S. 106–124. DOI: <https://doi.org/10.18778/2450-4491.11.09>.

СТОРІНКА «ВОЛОШИН АВГУСТИН ІВАНОВИЧ» ЯК СКЛАДНИК ЕЛЕКТРОННОГО РЕСУРСУ «ВИДАТНІ ПЕДАГОГИ УКРАЇНИ ТА СВІТУ»

*Т. М. Деревянко, молодший науковий співробітник відділу
педагогічного джерелознавства та біографістики*

Електронний ресурс «Видатні педагоги України та світу» (<https://dnpb.gov.ua/ua/informatsiyno-bibliohrafichni-resursy/vydatni-pedahohy/>), що на вебпорталі ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, популяризує найкращі здобутки вітчизняної та зарубіжної педагогіки й психології,

висвітлюючи біографії та творчі напрацювання як відомих широкій громадськості, так і малознаних, утім вартих уваги, їх представників. Ресурс є постійно поповнюваним, а значить, регулярно з'являються нові його сторінки або ж оновлюються ті, що вже існують [1; 3].

У межах виконання наукового дослідження «Педагогічна біографіка в інформаційному освітньо-науковому просторі України» (2023–2025) у 2024 р. оприлюднено нову сторінку цього ресурсу, присвячену українському політичному, громадському й культурному діячу, педагогу та просвітителю Августину Івановичу Волошину [2].

Персоналія має таку структуру: біографія; бібліографія праць А. Волошина; бібліографія праць про його життя та діяльність; повнотекстові документи; фотогалерея; ушанування пам'яті; список використаних джерел.

Перший розділ презентує життєві віхи майбутнього президента Карпатської України, починаючи з дитячих років і тієї сімейної атмосфери, в якій він зростав та формувався як особистість. Далі – навчання (мав вищу богословську й педагогічну освіту) і багатогранна трудова діяльність, адже Августин Іванович у різні часи поєднував викладання математики, фізики, педагогіки з виконанням обов'язків греко-католицького священника, редагував часописи й сам готував матеріали до них, був активним громадсько-політичним діячем, а ще – меценатом і благодійником. Тут висвітлено й творчий доробок А. Волошина, зокрема праці з педагогіки та шкільні підручники.

Бібліографію цих творів представлено в другому розділі електронного ресурсу, де подано опис як видань автора, так і окремих його статей у періодиці.

Педагогічну, освітньо-культурну й громадсько-політичну діяльність Августина Волошина досліджують у своїх розвідках сучасні вчені (Т. Беднаржова, С. Бобела, М. Вегеш, М. Кляп, Т. Сабадош, Б. Ступарик, А. Штефан та багато інших). Цьому присвячено третій розділ згаданого ресурсу, у якому зібрано й презентовано бібліографію відповідних матеріалів. Причому серед них є й електронні ресурси, що в наш час має особливу актуальність і попит.

У розділі «Повнотекстові документи А. І. Волошина» розміщено його оцифровані праці з фонду ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, а також посилання на матеріали електронних бібліотек «Diasporiana» та «Ізборник».

Наступний розділ дає змогу ознайомитись зі світлинами як самого Августина Івановича у різні роки життя, так і разом із родиною, колегами з Українського вільного університету у Празі, членами уряду Карпатської України тощо.

Розділ «Ушанування пам'яті» презентує візуальні матеріали, які свідчать про те, що в незалежній Україні ім'я видатного педагога, просвітителя, громадсько-політичного діяча та його внесок у розвиток педагогічної науки, підручникотворення, боротьба за державність й утвердження української національної ідеї не забуті.

У заключному розділі подано список використаних для створення сторінки джерел.

Отже, акумулюючи всі перелічені матеріали, сторінка «Волошин Августин Іванович» електронного ресурсу «Видатні педагоги України та світу» комплексно й системно представляє цю постать, популяризує її творчі надбання, може стати в пригоді для широких кіл громадськості, зокрема вчених, педагогів, студентів та учнів.

Список використаних джерел

1. Березівська Л. Д. Електронний ресурс «Видатні педагоги України та світу» як форма представлення педагогічної біографіки в освітньо-науковому просторі. *Педагогічна біографіка та біографістика в сучасному науково-інформаційному просторі* : зб. матеріалів VII Всеукр. наук.-методол. семінару з історії освіти, 20 трав. 2022 р., Київ / НАПН України та ін. Вінниця, 2022. С. 9–11. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/730864/> (дата звернення: 23.10.2024).

2. Волошин Августин Іванович : сторінка електрон. інформ.-бібліогр. ресурсу «Видатні педагоги України та світу» / упоряд.: Н. О. Якобчук, Т. М. Деревянко ; наук. керівник Л. Д. Березівська ; ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського. *Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського* : [офіц. сайт]. Київ, 2024. URL: <https://dnpb.gov.ua/ua/informatsiyno-bibliografichni-resursy/vydatni-pedahohy/voloshyn-a-i/> (дата звернення: 23.10.2024).

3. Berezivska, L. D., Pinchuk, O. P., Hopta, S. M., Demyda, Y. F., Sereda, K. V. Creation of information and bibliographic resource «Outstanding educators of Ukraine and the world» and its influence on the development of digital humanities. *Інформ. технології і засоби навчання = Information Technologies and Learning Tools*. 2022. Т. 87, № 1. С. 1–17. <https://doi.org/10.33407/itlt.v87i1.4825> (дата звернення: 23.10.2024).

РЕАЛІЗАЦІЯ НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ ЗАСОБОМ ПЕДАГОГІЧНИХ БІОГРАФІЧНИХ ON-LINE ПРОЄКТІВ

*Т. О. Золотаренко, молодший науковий співробітник відділу
педагогічного джерелознавства та біографістики*

Під час повномасштабної російської війни проти України національно-патріотичне виховання стало важливим складником збереження національної самоідентифікації. У цьому процесі значну роль відіграють онлайн-проекти. Будь-яке історико-освітнє дослідження потребує вивчення історіографії питання [3]. Як свідчить історіографічний пошук, реалізацію онлайн-проектів розглядають як ефективну форму поширення педагогічних біографічних знань у межах відкритої науки. Це підкріплюють дослідження, представлені у статті Березівської Л. Д., Міхна О. П., Пінчук О. П. (2023), де аналізуються можливості онлайн-проектів у науково-освітньому просторі [6].

Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського у межах виконання НД «Педагогічна біографіка в інформаційному освітньо-науковому просторі України» (2023-2025, керівник Л. Д. Березівська) реалізує кілька біографічних онлайн-проектів, які мають на меті популяризацію педагогічної спадщини та збереження історичної пам'яті [2; 4; 5]. Основними проектами є: